Limba lakota

De la Wikipedia, enciclopedia liberă

Lakota (*Lakȟótiyapi*), de asemenea, menționată ca **Lakhota**, **Teton** sau **Teton Sioux**, este o limbă Siouană vorbită de oamenii Lakota din triburile Sioux. Deși, în general e învățată și considerată de vorbitori ca limbă separată, Lakota este reciproc inteligibilă cu alte două limbi, și este considerat de către majoritatea lingviștilor una dintre cele trei mari varietăți ale limbii Sioux. Are aproximativ 2.000 de vorbitori care trăiesc mai ales în câmpiile de nord ale Americii din Dakota de Nord și Dakota de Sud.[2] Există un adevărat program on-line disponibil pentru copii.[3] De asemenea, există un adevărat Program cu clase de copii de la Red Cloud Indian School.[4]

Limba a fost prima pusă în formă scrisă de către misionari în jurul anului 1840 și a evoluat pentru a reflecta nevoile actuale de utilizare.

Limba lakota
Lakȟótiyapi

Număr de vorbitori	2.000
Sistem de scriere	alfabetul latin

Clasificare

limbile amerindiene

- Siouan languages(d)
- Western Siouan languages(d)
- Mississippi Valley Siouan languages(d)
- Dakotan(d)
- Sioux(d)
- Limba lakota

Statut oficial și codificare

ISO 639-3 (cel mai răspândit dialect)	lkt[1]

Puteți vizita Wikipedia **în Limba lakota**.

Această pagină poate conține caractere Unicode

Modifică date / text (https://ro.wikipedia.org/w/index.php?title=Limba_lakota&action=edit&section=0)

Cuprins

Istoria și originea

Fonologie

Vocalele

Consoane

Alfabetul

Note

Legături externe

Istoria și originea

În triburile Lakota poveștile spun că limba își are originea de la nașterea tribului.[5][6]

Fonologie

Vocalele

Lakota are cinci vocale orale, /i e o u/, şi trei vocale nazale, /ĩ ã × / (fonetic [ɪ ə ʊ]). Lakota /e/ şi /o/ sunt mai deschise decât cea corespunzătoare vocalelor cardinale, poate mai aproape de [ɛ] şi [ɔ]. Ortografic, vocalele nazale sunt scrise cu ⟨ŋ⟩, ⟨n⟩, sau ⟨n⟩; din punct de vedere istoric, acestea au fost scrise cu ogoneks dedesubt, ⟨į ǫ ų⟩.[7]

Față	Central	Înapoi	
sus	**oral**	i	u
	nazal	ĩ	ũ
central	e	o	
jos	**oral**	o	
	nazal	ã	

Neutru vocala (schwa) este automat inserat între anumite consoane, de exemplu, în perechi <gl>, <bl> şi <gm>. Deci, numele de clan scris phonemically ca <Oglala> a devenit nume de loc *Ogallala*.

Consoane

Bilabial	Dental	Alveolar	Postalveolar	Velar	Uvular[8]	Glottal
Nazal		**m** [m]	**n** [n]			
Consoană africată și plosivă	**consoană surdă**	**p** [p]	**t** [t]	**č** [tʃ]	**k** [k]	**ʼ** [ʔ]
	consoană vocală	**b** [b]	**g** [g]			
	consonantă aspirată	**ph** [pʰ] / **pȟ** [pˣ]	**th** [tʰ] / **tȟ** [tˣ]	**čh** [tʃʰ]	**kh** [kʰ] / **kȟ** [kˣ]	
	consonantă ejectivă	**pʼ** [pʼ]	**tʼ** [tʼ]	**čʼ** [tʃʼ]	**kʼ** [kʼ]	
Consoană fricativă	**consoană surdă**	**s** [s]	**š** [ʃ]	**ȟ** [χ]		
	consoană vocală	**z** [z]	**ž** [ʒ]	**ǧ** [ʁ]		
	consonantă ejectivă [9]	**sʼ** [sʼ]	**šʼ** [ʃʼ]	**ȟʼ** [χʼ]		
Consoană sonantă		**w** [w]	**l** [l]	**y** [j]	**h** [h]	

Alfabetul

Ortografia standard a limbrii Lakota, cum este utilizată de către majoritatea şcolilor, este, în principiu, fonemic, ceea ce înseamnă că fiecare personaj reprezintă doar un sunet distinctiv.

Note

1. ^ *Language* (https://op.europa.eu/web/eu-vocabularies/at-dataset/-/resource/dataset/language)
2. ^ Gordon, Raymond G., Jr. (2005). „Lakota” (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=lkt). *Ethnologue: Languages of the World* (ed. 15th). SIL International. Accesat în 16 mai 2009.
3. ^ „Lakota Language Consortium” (http://www.lakhota.org). Accesat în 28 iulie 2016.
4. ^ „About the Lakota Language Program - Red Cloud Indian School” (http://www.redcloudschool.org/LLP). Accesat în 28 iulie 2016.
5. ^ Sneve, Paul (2013). „Anamnesis in the Lakota Language and Lakota Concepts of Time and Matter”. *Anglican Theological Review*. **95** (3): 487–493.

6. ^ Andrews, Thomas G (2002). „TURNING THE TABLES ON ASSIMILATION: OGLALA LAKOTAS AND THE PINE RIDGE DAY SCHOOLS, 1889-1920s”. *Western Historical Quarterly*. **33** (4): 407. doi:10.2307/4144766 (https://doi.org/10.2307%2F4144766).
7. ^ *Elementary Bilingual Dictionary English-Lakhóta Lakhóta-English* (1976) CU Lakhóta Project University of Colorado
8. ^ (2004). Lakota letters and sounds (http://www.lakhota.org/ALPHABET/alphabet.htm).
9. ^ *New Lakota dictionary*. Lakota Language Consortium, 2008

Legături externe

- Lakota Language Consortium (http://www.lakhota.org)
- Lakȟól'iya Owaákhiye Othí language forum (http://lakotadictionary.org)
- New Lakota Dictionary online (http://www.lakotadictionary.org/nldo.php)
- Omniglot (http://www.omniglot.com/writing/sioux.htm)
- Our Languages: Lakota (http://www.sicc.sk.ca/lakota.html) (Saskatchewan Indian Cultural Centre)
- Niobrara Wocekiye Wowapi: The Niobrara Prayer Book (1991) (http://justus.anglican.org/resources/bcp/Lakota/index.html) Episcopal Church prayers in Lakota
- Palatalization in Lakhota (https://www.ucalgary.ca/lingcpl/volume_25/Telfer_edited.pdf)
- Swadesh vocabulary lists for Lakota and other Siouan languages (https://en.wiktionary.org/wiki/Appendix:Swadesh_lists_for_Siouan_languages) (from Wiktionary)
- Tusweca Tiospaye (http://www.liveandtell.com/user/28), language learning
- ELAR archive of Lakota Language: Translation of Songs and Speeches (http://elar.soas.ac.uk/deposit/0263)

Adus de la https://ro.wikipedia.org/w/index.php?title=Limba_lakota&oldid=12102511

Ultima editare a paginii a fost efectuată la 10 martie 2018, ora 19:22.

Acest text este disponibil sub licența Creative Commons cu atribuire și distribuire în condiții identice; pot exista și clauze suplimentare. Vedeți detalii la Termenii de utilizare.